

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-64/16

Associação Sindical dos Juizes Portugueses
versus
Tribunal de Contas

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Supremo Tribunal Administrativo)

Eelotsusetaotlus – ELL artikli 19 lõige 1 – Õiguskaitsevahendid – Tulemuslik õiguskaitse – Kohtute sõltumatus – Euroopa Liidu põhiõiguste harta – Artikkel 47 – Palga vähendamine liikmesriigi avalikus teenistuses – Eelarvega seotud kasinusmeetmed

Kokkuvõte – Euroopa Kohtu (suurkoda) 27. veebruari 2018. aasta otsus

1. *Liikmesriigid – Kohustused – Tõhusa kohtliku kaitse tagamiseks vajalike õiguskaitsevahendite kehtestamine – Ulatus*

(ELL artikkel 2 ja ELTL artikkel 19; Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikli 47 teine lõik)

2. *Euroopa Liidu õigus – Põhimõtted – Õigus tõhusale kohtulikule kaitsele – Kohtute sõltumatuse põhimõte – Ulatus*

(ELL artikli 19 lõike 2 kolmas lõik; Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikli 47 teine lõik)

3. *Liikmesriigid – Kohustused – Tõhusa kohtliku kaitse tagamiseks vajalike õiguskaitsevahendite kehtestamine – Kohtute sõltumatuse põhimõtte järgimine – Riigisisised normid, millega ajutiselt vähendatakse palka liikmesriigi avalikus teenistuses – Rikkumine – Puudumine*

(ELL artikli 19 lõike 1 teine lõik)

1. ELL artiklis 2 sätestatud õigusriigi väärtust täpsustav ELL artikkel 19 näeb liidu õiguskorras kohtuliku kontrolli tagamise ülesande ette mitte ainult Euroopa Kohtule, vaid ka liikmesriikide kohtutele (vt selle kohta 8. märtsi 2011. aasta arvamus 1/09 (Ühtse patendivaidluste lahendamise süsteemi loomine), EU:C:2011:123, punkt 66; 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus, Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 90, ja 28. aprilli 2015. aasta kohtuotsus, T & L Sugars ja Sidul Açúcares vs. komisjon, C-456/13 P, EU:C:2015:284, punkt 45).

See, et eksisteerib tõhus kohtulik kontroll, millega tagatakse liidu õiguse järgimine, on juba iseenesest üks õigusriigi tunnus (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellest tuleneb, et iga liikmesriik on kohustatud tagama, et organid, mis on liidu õiguse tähenduses määratletavad „kohtuna“ ja mis kuuluvad tema kaebeõiguse süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades, vastaksid tulemusliku

õiguskaitse nõuetele. Selle kaitse tagamiseks on esmatähtis säilitada asjassepuutuva organi sõltumatus, mida kinnitab ka harta artikli 47 teine lõik, mille kohaselt on asja arutamine „sõltumatus“ kohtus üks nõuetest, mis on seotud põhiõigusega tõhusale õiguskaitsevahendile.

(vt punktid 32, 36, 37, 41)

2. Sõltumatuse tagatis, mis on õigusemõistmise ülesandega lahutamatu seotud (vt selle kohta 19. septembri 2006. aasta kohtuotsus, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, punkt 49; 14. juuni 2017. aasta kohtuotsus, Online Games jt, C-685/15, EU:C:2017:452, punkt 60, ning 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsus, El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, punkt 40), peab laienema mitte ainult liidu tasandil liidu kohtunikele ja Euroopa Kohtu kohtujuristidele, nagu on ette nähtud ELL artikli 19 lõike 2 kolmandas lõigus, vaid ka liikmesriikide tasandil riigisisestele kohtutele.

Sõltumatuse mõiste eeldab muu hulgas, et asjassepuutuva organ täidab kohtu üleandeid täiesti iseseisvalt, olemata kellegagi hierarhilises või alluvussuhtes ja saamata kelleltki korraldusi või juhiseid, ning et ta on seega kaitstud väljastpoolt tuleva sekkumise või surve eest, mis võib kahjustada selle organi liikmete otsustusvabadust ja mõjutada nende otsuseid (vt selle kohta 19. septembri 2006. aasta kohtuotsus, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, punkt 51, ning 16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus, Margarit Panicello, C-503/15, EU:C:2017:126, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika). Ent nagu asjassepuutuva organi liikmete ametist tagandamise keeld (vt eelkõige 19. septembri 2006. aasta kohtuotsus, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, punkt 51), on ka nende poolt palga saamine, mis vastab nende täidetavate ülesannete olulisusele, kohtu sõltumatusega lahutamatu seotud tagatis.

(vt punktid 42, 44 ja 45)

3. ELL artikli 19 lõike 1 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et kohtu sõltumatuse põhimõttega ei ole vastuolus Tribunal de Contase (kontrollikoda, Portugal) liikmete suhtes selliste palga vähendamise üldmeetmete kohaldamine nagu need, mida kohaldatai põhikohtuasjas ning mis on võetud seoses ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamisest tulenevate piirangute ja Euroopa Liidu rahalise abi programmiga.

Need meetmed nägid ette palga teatud ulatuses vähendamise palga suurusest sõltuva protsendi võrra. Neid meetmeid kohaldatai mitte ainult Tribunal de Contase (kontrollikoda) liikmete suhtes, vaid laiemalt, erinevate ametikandjate ja avalikus sektoris töötavate isikute, sealhulgas seadusandliku-, täitev- ja kohtuvõimu esindajate suhtes. Nimetatud meetmeid ei saa seega käsitleda konkreetselt Tribunal de Contase (kontrollikoda) liikmete suhtes võetud meetmetena. Need olid hoopis üldkohaldatavad meetmed, mille kaudu pidid kõik selle liikmesriigi avaliku sektori töötajad ja teenistujad andma oma panuse jõupingutusse kokku hoida, et täita Portugali riigi ülemäärase eelarvepuudujäägi vähendamise nõuet. Lõpuks, nagu nähtub seaduse nr 75/2014 pealkirjast ja selle artikli 1 lõike 1 sõnastusest endast, olid 1. oktoobril 2014 selle seaduse alusel jõustunud palga vähendamise meetmed ajutised. Neil asjaoludel ei saa põhikohtuasjas käsitletavaid palga vähendamise meetmeid pidada Tribunal de Contase (kontrollikoda) liikmete sõltumatust kahjustavaks.

(vt punktid 47–52 ja resolutsioon)